

Chapter: 6 to 10

Q.1	पुढील बहुपर्यायी प्रश्नांचा दिलेल्या उत्तरांपैकी अचूक पर्याय निवडा	7
1	औद्योगिक विकासावर खालीलपैकी कोणता घटक प्रत्यक्ष पृनाम करत नाही. i. पाणी ii. वीज iii. मजूर iv. हवा	
2	खालीलपैकी कोणत्या शहरात माहिती तंत्रज्ञानाने केंद्र नाही. i. जुनी दिल्ली ii. नवी दिल्ली iii. नोरडा iv. बंगळुरू	
3	समाजात आधुनिक तंत्रज्ञानाचा प्रसार ..... घटकावर अधिक अवलंबून असतो. अ. लिंग गुणोत्तर ब. जन्मदर क. साक्षरता ड. स्थलांतर	
4	..... वयोगटांतील लोकांचा समावेश कार्यकारी लोकसंख्येत होतो. अ. ० ते १४ ब. १४ ते ६० क. १५ ते ६० ड. १५ ते ५९	
5	जन्मदर हा मृत्यूदरापेक्षा अधिक असल्यास लोकसंख्या ..... अ. कमी होते ब. वाढते क. स्थिर होते ड. अतिरिक्त होते	
6	उद्योगांना नफ्यातील दोन टक्के रक्कम कशासाठी वापरणे अनिवार्य आहे. i. आयकर ii. उद्योगांचे सामाजिक दायित्व iii. वस्तु व सेवा कर iv. विक्री कर	
7	खालील कोणता उद्योग हा लघुउद्योग आहे. i. यंत्रसामग्री ii. पुस्तकबांधणी उद्योग iii. रेशीम उद्योग iv. साखर उद्योग	
Q.2	एका वाक्यात उत्तरे लिहा.	3
1	1 : 10,0000 या अंकप्रमाणाचे मेट्रिक पद्धतीच्या शब्दप्रमाणात रूपांतर करा.	
2	उद्योगांची सामाजिक दायित्वाची उपयुक्तता सांगा.	
3	राष्ट्रीय विकासावर औद्योगिक विकासाचा होणारा एक परिणाम लिहा.	
Q.3	फरक स्पष्ट करा. (Any Two)	4
1	सातबारा उतारा आणि मिळकत पत्रिका .	
2	मध्यम उद्योग आणि अवजड उद्योग.	
3	कृषीपूरक उद्योग आणि माहिती तंत्रज्ञान उद्योग	
Q.4	चूक की बरोबर सांगा व चुकीची विधाने दुरुस्त करा.	4
1	उद्योगांचे सामाजिक दायित्व हे प्रत्येक उद्योगधंद्यासाठी अनिवार्य आहे.	
2	औद्योगिक विकास महामंडळाच्या स्थापनेचा उद्देश उद्योगधंद्याचे विकेंद्रीकरण करणे हा आहे.	
3	केंद्रीय व्यवहार विभागामध्ये कारखाने असतात.	
4	खाणकाम हा भूमी उपायोजनाचा भाग नाही.	
Q.5	भौगोलिक कारणे लिहा. (Any Three)	6
1	नागरी भागात सार्वजनिक सुविधा क्षेत्र अत्यावश्यक असते.	
2	भूमी उपाययोजनानुसार प्रदेशाचे विकसित आणि विकसनशील असे वर्गीकरण करता येते.	

- 3 वयोगट रचनेला अभ्यास आवश्यक आहे.
- 4 लोकसंख्या हे एक महत्वाचे संसाधन आहे.

Q.6 सविस्तर उत्तरे लिहा. (Any Two)

8

- 1 i. प्रत्येक उद्योगासाठी आवश्यक घटकांची यादी करा.
1) लोहपोलाद 2) वस्त्रनिर्मिती 3) साखरनिर्मिती
ii. तुम्ही सुचवलेल्या ठिकाणी उद्योग स्थापन करण्यामागील तुमची भूमिका स्पष्ट करा.
iii. अशाच पद्धतीने आणखी कोणत्या उद्योगांसाठी तुम्ही स्थान निश्चिती करू शकता ?
iv. हे उद्योग कोणत्या प्रकारचे आहेत
- 2 लिंग गुणोत्तर यावर टिप लिहा.
- 3 साक्षरता यावर टिप लिहा.

Q.7 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (Any Two)

8

- 1 भूमी उपयोजनावर परिणाम करणारे घटक लिहा.
- 2 भारतातील लोकसंख्येचा विचार करता उद्योग निर्मिती हा बेरोजगारेवरील एक चांगला उपाय आहे हे स्पष्ट करा.
- 3 ग्रामीण आणि नागरी भूमी उपयोजनातील फरक स्पष्ट करा.

